

System för Validering (U 2014:G)

**Elin Landell
särskild utredare**

Uppdragets inriktning

- **Möjliggöra för fler personer att få sin kompetens validerad**

Genom:

- effektivare användning av avsatta resurser
- tydligare roll- och ansvarsfördelning
- bättre samverkan
- ökad överblickbarhet för individen

Validering – vad är det?

”... en strukturerad **bedömning, värdering, dokumentation** och ett **erkännande** av kunskaper och kompetens som en person besitter **oberoende av hur de förvärvats**” (Skollagen)

Men tolkningen varierar mellan olika aktörer/sektorer

Varför viktigt se över systemen?

- Europeiska rådets rekommendation: senast 2018 inrätta arrangemang för validering
- Utredningar pekat på svårigheter att "hitta rätt" i systemen (bl.a. Statskontoret, ESO)
- Oklara ansvarsförhållanden – risk för suboptimering
- Hög invandring – ökade behov
- Låg omfattning idag

Nyttan av validering – samhällsperspektivet

- Effektivare matchning på arbetsmarknaden – högre sysselsättning
- Bättre användning av kompetens – högre produktivitet/tillväxt
- Lägre utbildningskostnader

Tre olika syften med validering

1. Hitta rätt nivå för utbildning (behörighet)

- validering mot förkunskapskrav/förutsättningar att klara utbildningen

2. Förkorta/anpassa pågående utbildning (tillgodoräknande)

- validering mot innehåll i aktuell utbildning

3. Underlätta inträde och omställning i arbetslivet

- validering av kompetens i relation till arbetsmarknadens krav

Validering inför och under utbildning

- **Möjligheter finns i utbildningssystemets olika delar – men ändå låg omfattning**
- **Faktiska möjligheter beror på t.ex.:**
 - Regleringens utformning
 - Tillgång till studie- och yrkesvägledning
 - Organisation av utbildning
 - Stöd/riktlinjer för utförarna
 - Uppföljning av resultat/omfattning

Validering – omfattning vuxutbildning

Prel. resultat kommunenkät (189 svar):

- Vanligast inom ramen för nationell kurs (80% av kommunerna), 22% inom orienteringskurs
- Var femte kommun genomför ingen validering
- Vård och omsorg dominerar stort. 2 av 3 kommuner anger förkortad studietid
- Mycket begränsad validering i övriga yrkesutbildningar
- Främst lärare utför valideringarna, men även handledare på arbetsplats och SYV
- Relativt vanligt (främst i form av nivåplacering och kartläggning) inom sfi, sv/sv2, ma, eng. Var tredje kommun anger förkortad studietid
- Intyg som beskriver kompetensen utfärdas sällan eller aldrig i 2 av 3 kommuner

Validering för att underlätta inträde/omställning i arbetslivet

- **UHR bedömer formella utbildningsmeriter**
 - när dokumentation finns
- **SoS bedömer formella utbildningsmeriter för leg. yrken inom HS**
 - men kompletterar även med kunskaps-/färdighetsprov (bedömning av reell kompetens)
- **Arbetsförmedlingen upphandlar validering enligt branschmodell**
 - Ca 1000 valideringar/år. Skev könsfördelning. Ett mindre antal bristyrken.
 - Särskilt uppdrag 2014 om validering för nyanlända– metodutveckling, fler branscher (handel, restaurang, städ)
 - Större volymer för yrkeskompetensbedömning, meritportfölj – men detta är kartlägningsinsatser
 - Valideringsinsatser för högskoleutbildade saknas
- **Omställningsavtalen kan ge möjligheter till validering**

Överblickbara system – nationellt och regionalt?

- **NQF ger ökad jämförbarhet/legitimitet**
- **Oklar roll för MYH relativt övriga berörda myndigheter**
- **Samlad information för individer och organisationer – klar förbättringspotential...**
- **Hög aktivitet i många regioner för att hitta samverkan och gemensamma strategier om validering**

Samverkan efterfrågas regionalt

- **Validering – ett verktyg för förbättrad kompetensförsörjning**
- **Kommunenkät – utvecklingsbehov för ökad validering (svarsalt. mycket viktigt)**
 - Utvecklad samverkan regionalt mellan vux, branscher och Arbetsförmedlingen (65%)
 - Stödmaterial/riktlinjer från Skolverket (62%)
 - Utvecklat arbete inom kommunen (51%)
 - Förtydligad reglering (43%)
 - Öppna svar bl.a.: kompetensutveckling, ekonomiska förutsättningar, ansvarsfördelning, validitet och efterfrågan